

På lika villkor-HBTQI

Homosexuella, bisexuella och transpersoner, löper större risk att drabbas av olika former av ohälsa än övriga befolkningen. Många hbtq-personer kränks och osynliggörs. Erfarenhet av rädsla för diskriminering, våld och trakasserier på grund av sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck och hatbrott är vanligare förekommande bland hbtq-personer än bland övrig befolkning. Mest utsatta är de personer som överskrider normer för könsidentitet och /eller könsuttryck, transpersoner.

I januari 2014 antog regeringen en strategi för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Denna bygger på fokusområden som bedöms ha central betydelse för hbtq-personers lika rättigheter och möjligheter. De sex fokusområden som strategin omfattar är våld, vård och sociala tjänster, privat- och familjeliv, kulturområdet samt civila samhället.

Kvalitetspolicy

- Vi möter dig med respekt och engagemang.
- Vi finns här för dig.

Miljöpolicy

- Vi arbetar målmedvetet för att nå ett hållbart samhälle ekonomiskt, ekologiskt och socialt.

Arbetsmiljöpolicy

- Vi eftersträvar en trygg arbetsmiljö där människor trivs, utvecklas och känner sig delaktiga.

Vision

”Hos oss erbjuds alla människor oavsett etnicitet, kön eller sexuell orientering, goda möjligheter att uppnå livsmål och förverkliga drömmar. Vår strävan efter kulturell och mänsklig mångfald bidrar till attraktivitet liksom jämlikhet och jämställdhet. Vi möter människor med en genuint välkomnande och tillåtande attityd”.

Handlingsplan

Kompetensutveckla våra förtroendevalda, våra chefer och medarbetare att ha normkritisk- och hbtq-kunskap för att garantera likvärdig behandling och för att främja jämlika levnadsvillkor.

Bemöta alla oavsett kön, könsidentitet, könsuttryck, sexuell läggning på ett respektfullt och lyhört sätt.

Synliggöra så att hbtq-personer känner sig inkluderade och synliggjorda i vår verksamhet.

Möjliggöra att vi skapar en livsmiljö präglad av trygghet, tillgänglighet, kvalitet, jämlikhet, öppenhet och nyfikenhet.

Årlig plan

Dokumentet utvärderas 2 ggr/läsår och en ny plan upprättas inför varje nytt läsår. Detta arbete ska skrivas in i främjande och förebyggande arbetet.

Diskutera dessa punkter nedan utifrån informationen som medföljer och synliggör vad som arbetas med på enheterna. Utifrån er diskussion lägger ni in vilket främjande och förebyggande arbete som görs.

Område	Aktivitet-beskriv vad som görs
Bemöta	
Synliggöra	
Möjliggöra	

Begrepp

Normer

Oskrivna regler, förväntningar och ideal som handlar om vad som anses vara positivt, önskvärt och fördelaktigt och vad som inte är det. Normer är situationsberoende, föränderliga över tid och formas utifrån maktförhållanden.

Heteronorm

Enligt heteronormen förväntas människor vara antingen kvinna eller man och ingenting annat, och man talar om dessa två som motsatta kön. Kvinnor och män förväntas vara olika; feminina respektive maskulina. Alla förväntas vara heterosexuella och eftersträva monogama parförhållanden. Att följa eller inte uppenbart avvika från normen ger ekonomiska, politiska och sociala fördelar.

Kön

Begreppet kön är en socialt konstruerad kategori som används för att dela in människor i grupperna kvinnor och män. Kön kan delas in i fyra olika delar:

Biologiskt kön

Definieras utifrån inre och yttre könsorgan, könskromosomer och hormonnivåer. Biologiskt kön avgörs av hur den fysiska kroppen ser ut.

Juridisk kön

Det kön som står registrerat i folkbokföringen, pass eller legitimation. Juridiskt kön framgår också av den näst sista siffran i svenska personnummer. I Sverige finns bara två juridiska kön: man eller kvinna. Alla barn som föds tilldelas ett juridiskt kön baserat på ens biologiska kön.

Könsidentitet/mentalt kön

En persons självupplevda kön, det vill säga det kön en person känner dig som. Ingen utom personen själv kan bestämma detta och var och en har rätt att själva avgöra vilken könsidentitet en har.

Könsuttryck

Hur en person uttrycker sitt kön. Det görs till exempel genom kläder, kroppsspråk, frisyr, smink, socialt beteende och röst.

Köna

Tillskriva något ett speciellt kön.

Hbtq-personer

Benämning på homosexuella, bisexuella, transpersoner och queera personer som grupp.

Sexuell läggning

Homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning (juridisk definition).

Heterosexuell person

En person som blir kär i, eller attraheras av, personer av annat kön än sig själv.

Homosexuell person

En person som blir kär i, eller attraheras av, personer av samma kön som sig själv.

Bisexuell person

En person som blir kär i, eller attraheras av, personer oberoende av kön.

Transpersoner

Transperson är ett paraplybegrepp. Med transpersoner menas oftast personer som genom sina könsuttryck och/eller könsidentiteter avviker från könsnormen. Transpersoner kan också välja att inte definiera sitt kön alls. Att vara transperson har inte något med personens sexuella läggning att göra. Det hänger istället ihop med personens könsidentitet och könsuttryck och hur dessa relateras till personens biologiska kön. Transpersoner kan vara hetero-, homo-, bi- eller asexuella eller definiera sin sexuella läggning på annat sätt, precis som vem som helst.

Transsexuell

En person som upplever sig vara av annat kön än det juridiska kön en tilldelades vid födseln och som har en vilja att förändra kroppen helt eller delvis med exempelvis kirurgi eller hormonbehandling. Transsexualism är en medicinsk diagnos som för vissa innebär ett övergångsstadium tills en har korrigerat sin kropp. Andra fortsätter att definiera sig som transexuella eller före detta transsexuella även efter korrigeringen.

Transvestit

En person som ibland eller alltid, helt eller delvis, iklär sig eller använder sig av ett annat köns kläder och/eller andra attribut.

Cis-personer

En person vars juridiska kön, biologiska kön, könsidentitet och könsuttryck är linjärt, hänger ihop och alltid har hängt ihop enligt normen. Exempelvis en person som föds med penis, ser sig själv som kille och har könet man registrerat som kön i folkbokföringen. Ordet rör könsidentitet och könsuttryck och har ingenting med sexuell läggning att göra. Cis är latin för "på samma sida".

Queer

Ett brett begrepp som kan betyda flera olika saker men i grunden är ett ifrågasättande av heteronormen. Många ser sin könsidentitet och/eller sin sexualitet som queer. Queer kan innebära en önskan att inkludera alla kön och sexualiteter eller att i